

ÚVOD

Způsob, jakým se společnost chová k starším, starým a dalším jinak znevýhodněným občanům, kteří nemají možnost řádně vykonávat výdělečnou činnost, je jedním z měřítek její celkové vyspělosti. Především s ohledem na současný a hlavně budoucí demografický vývoj české společnosti je nezbytné se tímto tématem detailně zabývat.

„Stáří se nevysmívej – vždyť k němu směřuješ!“. Citát jednoho z řeckých antických básníků (Menandros z Athén) dokonale vystihuje dnešní dosud mladou generaci a současně ukazuje na nevyhnutelnost lidského života. Filozofie neodvratitelnosti stáří nás musí nutit k zamyšlení, jak nám asi bude a jak se k nám bude chovat společnost až i nám „už nebude 20 let“. Ale pouze přemýšlet nestačí, podstatné je jednání. Pragmatické „vymezení stáří“ je součástí právních předpisů, morální postoj je na každém z nás.

V České republice je právo občanů „na přiměřené hmotné zabezpečení ve stáří a při nezpůsobilosti k práci, jakož i při ztrátě živitele“ zakotveno v článku 30 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, která je součástí ústavního pořádku České republiky. Základním předpisem, který blíže upravuje nároky na důchody ze základního důchodového pojištění, způsob stanovení výše důchodů a podmínky pro jejich výplatu, je zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

Předkládaná analýza se zaměřuje především na demografické údaje o seniorech v Libereckém kraji. Vzhledem k poměrně omezené informační základně však není možné postihnout všechny aspekty „seniorského“ života. Současně nebylo jednoduché vymezit věkovou kategorii seniorů. Dnes se důchodový věk u žen pohybuje mezi 53 – 57 lety, u mužů činí zhruba 60 let. Pro zjednodušení jsme tak za seniory označili všechny obyvatele nad 60 let.